

Muskö kyrka

Antikvarisk medverkan vid omläggning av bogårdsmur, Muskö kyrka, Muskö socken, Haninge kommun, Södermanland, Stockholms län

Rapport 2011:44

Albin Uller

Muskö kyrka

Antikvarisk medverkan vid omläggning av bogårdsmur, Muskö kyrka, Muskö socken, Haninge kommun, Södermanland, Stockholms län

Rapport 2011:44

Albin Uller

Rapporten finns i PDF-format på adressen
www.stockholmslansmuseum.se

© Stockholms läns museum
Produktion: Stockholms läns museum
Redaktionell bearbetning: Göran Werthwein
Allmänt kartmaterial: Lantmäteriverket. Medgivande 97.0133
Nacka 2011

Innehåll

Sammanfattning	7
Byggnadshistorik med relevans för ärendet	7
Utförda åtgärder	7
<i>Bogårdsmuren</i>	7
<i>Lindarna</i>	8
Avvikelser från arbetshandlingar	10
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder	10
Administrativa uppgifter	11

Sammanfattning av utförda åtgärder

Bogårdsmuren öster om kyrkan har lagts om. Nya grindstolpar och staket har satts upp. Nya lindar har planterats på kyrkogården i anslutning till muren.

Byggnadshistorik med relevans för ärendet

Muskö kyrka uppfördes och invigdes 1630. Kyrkan fick sin nuvarande form 1876-1877 då den genomgick en omfattande ombyggnad efter ritningar av en byggmästare Andersson. 1952 genomgick kyrkan ytterligare en stor ombyggnad under ledning av slottsarkitekten Ove Leijonhufvud. Kyrkan är uppförd i trä med en tillbyggnad i form av ett putsat gravkor från sent 1700-tal vid södra långsidan.

Bogårdsmuren och lindarna före renovering och nedtagning. Foto Albin Uller 2011. Lp20110387.

Utförda åtgärder

Bogårdsmuren

Muren som är en kallmurad dubbelmur hade pga dålig grundläggning sjunkit ihop, vilket lett till att den terrasserade kyrkogårdens gräs börjat växa ut över muren istället för att som ursprungligen ansluta till murkrönet. Muren hade även delvis rasat pga inträngande rötter från de uppvuxna lindarna som stod på kyrkogården i direkt anslutning till muren. Vissa delar av muren saknade dessutom helt grundläggning sedan tidigare.

Muren delades upp i sektioner som helt plockades ner för att där efter få ny sk bottning med stenkista. Den nya bottningen går ner ca 50cm i marken och stenkistan byggs upp med ett undre lager av singel/makadam med dimension 16-32 och sen en rad med sten och ovanpå det ytterligare ett lager med singel/makadam. Muren skyddas från den bakomliggande marken med hjälp av markduk som dräneras med makadam.

Muren som har byggts upp med till största del befintlig sten visade sig vid nedplockningen innehålla en del förhållandevis liten och dålig sten. Bakom muren i anslutning till kyrkogården fanns det lämpligare sten som kunde användas under återuppbyggnaden för att få en mur med bättre hållbarhet. Murens har givits en lutning på 1:10.

I direkt anslutning till muren har nya grindstolpar av granit satts upp vid den östra ingången till kyrkogården.

Stolparna till det nya staketet ovanpå muren har monterats med rostfria infästningar i muren.

Lindarna

De två uppvuxna lindarna hade orsakat förskjutning och utträngning av sten i bogårdsmuren vilket gjorde det nödvändigt att ta ner dem för att inte riskera nya skador på muren efter omläggning. Dessutom förelåg det en risk att de pga sin ålder kunde komma att blåsa omkull och med största sannolikhet då falla in över kyrkogården.

Träden har ersatts av tre nya lindor som planterats en bit längre in från muren än de gamla.

Bogårdsmuren och lindarna innan omläggning och nedtagning. Foto Albin Uller 2011. Lp20110380.

Bogårdsmuren efter omläggning samt de nyplanterade lindarna. Foto Albin Uller. Lp20111022.

Bogårdsmuren och lindarna innan omläggning och nedtagning. Foto Albin Uller 2011. Lp20110382.

Bogårdsmuren efter omläggning samt de nyplanterade lindarna. Foto Albin Uller. Lp20111024.

Bogårdsmuren med ny bottning och markduk. Foto Albin Uller 2011. Lp20110421.

De gamla lindarnas rotsystem. Foto Albin Uller 2011. Lp20110422.

Vy över kyrkan från öster efter omläggning och nyplantering. Foto Albin Uller 2011. Lp20111019.

Bogårdsmuren efter omläggning. Foto Albin Uller. Lp20111023.

Anslutningen mellan mark och murkrön. Foto Albin Uller. Lp20111026.

Anslutningen mellan mark och murkrön. Foto Albin Uller. Lp20111025.

Murens anslutning till en av de nya grindstolparna. Foto Albin Uller. Lp20111021.

En av de nyplanterade lindarna från kyrkogården. Foto Albin Uller. Lp20111027.

Avvikelser från arbetshandlingar

Inga avvikelser förekom angående murens omläggning.

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Renoveringen utfördes i enlighet med gällande arbetshandlingar och tillstånd. Tillkommande och fortlöpande åtgärder genomfördes under fortlöpande dialog med länsstyrelsen. Sammantaget har renoveringen utförts med god hänsyn till kyrkans kulturhistoriska värden.

Administrativa uppgifter

Objekt: *Muskö kyrka*
Socken: *Muskö*
Kommun: *Haninge*
Landskap: *Södermanland*
Arbetshandlingar: *Stenmontering i Bobuslän AB*
Länsstyrelsens beslut: *dnr 433-2010-12444*
Vårt dnr: *2011:056*
Byggherre/beställare: *Västerhaninge-Muskö församling*
Entreprenörer: *Stenmontering i Bobuslän AB*
Trädvårdarna Trädab AB
Antikvarisk medverkan: *Stockholms läns museum genom Albin Uller*
Byggnadstid: *Maj – Juli 2011*
Antikvarisk slutbesiktning: *2011-10-10*